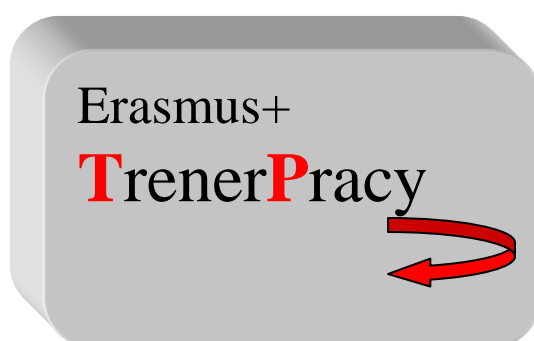

Erasmus+ - projekt
“Trener pracy dla osób z niepełnosprawnościami”

Wytyczne dotyczące wdrożenia na poziomie krajowym
konceptji kwalifikacji trenera pracy
dla osób z niepełnosprawnościami
w Polsce

Aleksandra Bukowczyk-Stranz

Koordinacja projektu

Grone-Schulen Niedersachsen gGmbH
Anna Block Ja Ty My
Tel.: 0049 (0) 4165 80370
Mail: a.block@grone.de
www.grone.de

Odpowiedzialność za produkt

Stowarzyszenie Wsparcie Społeczne
Tel.: 0048 4265 95325
Mail: tmusielski@gmail.com
www.wsparciespoleczne.pl

Spis treści:

- 1. Opis systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce** Fehler! Textmarke nicht definiert.
- 2. Propozycje wdrożenia krajowej koncepcji kwalifikacji w Polsce** 4

2. Opis systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce¹

Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce odbywa się na trzech poziomach: krajowym (ministerialnym), regionalnym (szkolni kuratorzy, głównie nadzór pedagogiczny) i gminnym. Ministerstwo Edukacji Narodowej odpowiada za politykę kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie szkoły średniej, a wspierane jest przez inne ministerstwa odpowiedzialne za poszczególne zawody. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest odpowiedzialne za wyższy poziom kształcenia i szkolenia zawodowego. Warto zaznaczyć, że od września 2017 r. polski system szkolnictwa przechodzi poważną restrukturyzację, która zostanie sfinalizowana w roku szkolnym 2022/23.

Kształcenie i szkolenie zawodowe odbywa się na poziomie szkoły średniej i policealnej. Programy szkół średnich II stopnia łączą kształcenie ogólne i zawodowe. Uczący się mogą uzyskać kwalifikacje zawodowe w zakresie:

- trzyletnie szkoły branżowe I stopnia. Absolwenci mogą zapisać się na programy kształcenia ogólnego łączące kształcenie i szkolenie zawodowe oraz szkolnictwo wyższe. W przypadku absolwentów tych szkół reforma przewiduje wprowadzenie nowych dwuletnich programów, które zapewnią dostęp do szkolnictwa wyższego od 2020/21;
- pięcioletnie technika na poziomie szkoły średniej II stopnia. Absolwenci mogą również uzyskać świadectwo ukończenia szkoły średniej (maturę) dające dostęp do szkolnictwa wyższego;
- trzyletnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, prowadzące do uzyskania certyfikatu z zajęć przygotowujących do pracy.

Na poziomie pomaturalnym kwalifikacje zawodowe można zdobywać w jedno- do dwuipółletnich szkołach policealnych. Szkoły te są ściśle zawodowe i nie obejmują kształcenia ogólnego. Do zapisania się wymagane jest wykształcenie podstawowe lub ponadgimnazjalne.

Uczenie się w miejscu pracy to, co najmniej 50% czasu nauki i odbywa się w szkolnych warsztatach, w ośrodkach kształcenia ustawicznego, w ośrodkach szkoleniowych i jako szkolenia wewnątrz firmy od 4 do 12 tygodni, w zależności od zawodu. Te ostatnie są obowiązkowe dla uczniów szkół średnich II stopnia i policealnych.

Kształcenie dorosłych i ustawiczne szkolenia zawodowe są dostępne w ośrodkach kształcenia ustawicznego, praktycznych ośrodkach szkoleniowych, ośrodkach doskonalenia zawodowego i doskonalenia zawodowego. Ich oferta obejmuje:

¹ Spotlight on VET Poland, <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/8125>

- kursy kwalifikacji zawodowych oparte na programach nauczania dla kwalifikacji w danym zawodzie; umożliwiają one uczącym się zdawanie państwowego egzaminu zawodowego i uzyskanie świadectwa kwalifikacji zawodowych;
- kursy umiejętności zawodowych oparte na podstawowym programie kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym efekty uczenia się w celu uzyskania kwalifikacji lub wspólnych efektów uczenia się dla wszystkich zawodów;
- minimum 30-godzinne kursy umiejętności ogólnych w oparciu o program kształcenia ogólnego;
- kursy dla nieletnich pracowników sektora rzemiosła.

Osoby dorosłe, w tym osoby bezrobotne, mogą również brać udział w szkoleniach zawodowych w ramach kursów prowadzonych przez firmy szkoleniowe i inne instytucje edukacji pozaformalnej. Od 2016 r. kwalifikacje oparte na programach takich kursów mogą być włączone do krajowych ram kwalifikacji.

3. Propozycje wdrożenia krajowej koncepcji kwalifikacji w Polsce

3.1. Poziom legislacyjny

W odniesieniu do opracowanej Koncepcji nabywania kwalifikacji zawodowych trenera pracy dla osób z niepełnosprawnością w Polsce kwestią zasadniczą jest brak w Polsce prawnej definicji zawodu trenera pracy oraz uregulowań prawnych stanowiących formalną klasyfikację tego zawodu, a co za tym idzie wytycznych edukacyjnych i dydaktycznych. W chwili obecnej nie ma prawnych możliwości wprowadzenia nowego kierunku studiów podyplomowych dokształcających specjalistów w kierunku Trener pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Obecnie w Polsce są prowadzone intensywne prace nad nową ustawą o zatrudnianiu wspomaganym w którym zawód trenera pracy ma być po raz pierwszy opisany i tym samym wprowadzony do Systemu kwalifikacji zawodów. Projekt ustawy jeszcze w tym roku ma trafić do konsultacji społecznych. Ten moment będzie dla nas pierwszym sygnałem do podjęcia dialogu z organem ustawodawczym oraz aktywnego promowania wypracowanej przez nas koncepcji na poziomie centralnym. Bardzo trudno określić czas realizacji tego zadania gdyż jest on uzależniony od tego kiedy projekt ustawy trafi do konsultacji społecznych. Zakładamy, że pierwszy kwartał 2019 r. będzie okresem kluczowym.

Do momentu prawnego usankcjonowania zawodu trenera pracy nasze działania pozostają oddolne, oparte na dobrej praktyce i nieoficjalnych wytycznych będących rezultatem projektu pilotażowego „Trener pracy jako sposób na zwiększenie poziomu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością” zrealizowanego przez PFRON we współpracy z Polskim Forum Osób Niepełnosprawnych, Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych oraz KARE. Wytyczne te stanowią dokument wyjściowy do opracowywanej ustawy.

3.2. Poziom edukacyjny

Naszym celem jest rozpowszechnienie opracowanej koncepcji zarówno wśród osób czynnie zaangażowanych w rehabilitację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami (tj. trenerzy pracy, terapeuci zajęciowi, pracownicy socjalni, doradcy zawodowi) jak i instytucji wspierających realizację zadań związanych z zatrudnianiem wspomaganym (głównie organizacji pozarządowych ale również jednostkach administracyjnych wspierających zatrudnianie osób z niepełnosprawnością tj. Urzędach Pracy i Ośrodkach Pomocy Społecznej).

2.3. Działania zrealizowane

Dotychczas koncepcja została zaprezentowana na organizowanej przez Stowarzyszenie EKON majowej konferencji w Warszawie, gdzie trafiła do około 90 osób czynnie związanych z rehabilitacją zawodową osób z niepełnosprawnościami. Przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji centralnych (PFRON, Pełnomocnika Rządu ds. Osób z Niepełnosprawnością) oraz administracji samorządowej (Biuro Pomocy i Projektów Społecznych m.st. Warszawy, Pełnomocnika Prezydenta m. st. Warszawy ds. Osób z Niepełnosprawnościami). W trakcie przygotowań do konferencji została stworzona baza około 350 instytucji i organizacji z całej Polski, które choćby w częściowym zakresie swoich działań, mają za zadanie wprowadzanie osób z niepełnosprawnością na rynek pracy. Baza ta zostanie wykorzystana w dalszych działaniach opisanych w punkcie 2.2..

We współpracy z Platformą Integracji Osób Niepełnosprawnych (PION) Stowarzyszenie Niepełnosprawni dla Środowiska EKON, w ramach szkoleń wewnętrznych, zaprezentowało opracowaną koncepcję 43 trenerom pracy. Trenerzy skupieni w projekcie "Kraina Akceptacji" udzielają wsparcia w zatrudnianiu na terenie całego kraju zarówno osobom z niepełnosprawnościami jak i kontrahentom. Partnerami w realizacji tego projektu są m.in. supermarkety Auchan, Carrefour, markety OBI, Leroy Marlin, Deichman, Gino Rossi, hotel Hilton.

2.4. Działania zaplanowane do końca 2018 r.

Dystrybucja opracowanej koncepcji drogą mailową po wcześniejszym kontakcie telefonicznym:

a. wśród organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością w Polsce. Szczególną uwagę należy zwrócić na organizacje realizujące projekty z czynnym udziałem trenera pracy oraz działające przy organizacjach pozarządowych Zakłady Aktywności Zawodowej.

b. w Urzędach Pracy w całej Polsce, w jednostkach odpowiedzialnych za aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami. W chwili obecnej Urzędy Pracy w Polsce nie zatrudniają trenerów pracy. Częściowo ich zadania są realizowane przez doradców zawodowych (osoby potencjalnie zainteresowane rozwojem kompetencji zawodowych opisanych w opracowanej koncepcji).

c. w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie całego kraju. Pracownicy socjalni bardzo często realizują zadania trenerów pracy a w mniejszych gminach są dodatkowo pierwszą i jedyną osobą wspierającą osoby z niepełnosprawnością w poszukiwaniu pracy.

d. wśród firm szkoleniowych organizujących szkolenia dla trenerów pracy.

Przyjęto, że działania te będą realizowane w pierwszej kolejności w ośrodkach wojewódzkich, następnie powiatowych i dopiero gminnych.

Ponadto:

a. W zależności od poziomu zainteresowania produktami i potrzeby dyskusji będą organizowane spotkania i prezentacje koncepcji.

b. Koncepcja będzie prezentowana przy okazji wystąpień w ramach tematycznych konferencji i paneli dyskusyjnych.

c. W realizowanych przez nas projektach zatrudniamy trenerów pracy bazując na wypracowanym profilu kompetencji trenera pracy tworząc tym samym dobrą praktykę.

Te zadania będą realizowane w trybie ciągłym, dostosowanym do dynamiki procesu implementacji opracowanej koncepcji.